

АНОТАЦІЯ

Яковенко М. І. Флейтове виконавство XX ст.: французька, американська, українська традиції. — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проекту на здобуття ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). — Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Міністерство культури та інформаційної політики України, Київ, 2023.

Зміст анотації

Мета наукового обґрунтування творчого мистецького проекту – дослідити історію флейтового виконавства XX століття у контексті національної традиції на прикладі Франції, США та України, виявити специфіку її трансформації у міжнародну флейтову школу.

Актуальність даної роботи полягає у тому, що в ній вперше розглядається флейтова традиція від окремої національної одиниці до загального міжнародного явища на прикладі трьох країн.

У **першому розділі** викладено теоретичний матеріал про аналіз досліджених джерел по заданій темі, серед яких наукові магістерські, дисертаційні та монографічні роботи, методичні посібники, підручники, статті.

У **другому розділі** розглянуто передумови розквіту французької флейтової традиції, які представлені у вигляді двох важливих подій: відкриття Паризької консерваторії як основного музичного закладу освіти у Європі та реформа конструкції інструмента Т. Бьома, що стали частиною процесу формування французької культури, насамперед флейтового виконавства. Розглянуто специфіку флейтової культури Франції у кінці XIX – першій половині XX століття та виявлено персоналії видатних флейтистів, що заклали фундамент французької традиції та розповсюдили її вплив в інших країнах.

У **третьому розділі** зазначені особливості процесу становлення флейтової школи США під впливом французької традиції, яка з'явилася на теренах країни завдяки Ж. Барреру. Прослідковано нашарування елементів двох культур: французької та американської. Визначено ланцюжок ключових фігур, що стали головними учасниками процесу розвитку флейтового виконавства у США.

У **четвертому розділі** представлено історію українського флейтового виконавства ХХ століття у контексті національно-культурної традиції, розглянуто сутність поняття «виконавська школа» з точки зору деяких українських науковців, визначено основні регіони активного розвитку флейтового виконавства в Україні у зазначений період. Розглянуто жанр «поєми» як найменш популярний жанр флейтового репертуару. Проведено детальний аналіз трьох «Поєм» шляхом вивчення нотного тексту, найпопулярніших сучасних виконавських інтерпретацій, дослідження їх формотворчих, змістових та структурних компонентів. У кожному з творів виявлено особливості стилю та музичної мови кожного з композиторів.

У **висновках** підсумовано загальні тенденції розвитку флейтового виконавства ХХ століття у зазначених країнах, не зважаючи на перешкоди в історично-політичному житті, що виникли у ході історії. Відзначено, що флейтова культура, завдяки прогресивним музикантам, досягнення яких сформували культурну спадщину для наступних поколінь, розвивалася у виконавській, педагогічній та методичній, композиторській сферах. Виявлено широкомасштабний вплив французької традиції на розвиток флейтової школи США та інших національних шкіл, прослідковано перехід від індивідуалізації засад національної традиції кожної з країн до формування глобального міжнародної флейтової школи.

У **додатках** представлено таблиці.

Ключові слова: флейта, флейтова культура, французька традиція, американська флейтова школа, українська культура, виконавство.

SUMMARY

Yakovenko M. I. Flute performance of the twentieth century: French, American, Ukrainian traditions. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Scientific substantiation of a creative artistic project for the degree of Doctor of Arts in the specialty 025 "Musical Art" (field of knowledge 02 "Culture and Art") - Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine, Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, Kyiv, 2023.

Content of the abstract

The purpose of the scientific substantiation of the creative art project is to study the history of twentieth-century flute performance in the context of the national tradition on the examples of France, the United States, and Ukraine, and to identify the specifics of its transformation into an international flute school.

The relevance of this work lies in the fact that it is the first to examine the flute tradition from a separate national unit to a general international phenomenon on the example of three countries.

The first chapter presents theoretical material on the analysis of the sources studied on the topic, including scientific master's theses, dissertations and monographs, methodological manuals, textbooks, and articles.

The second chapter discusses the prerequisites for the flourishing of the French flute tradition, which are presented in the form of two important events: the opening of the Paris Conservatory as the main musical educational institution in Europe and the reform of the instrument design by T. Böhm, which became part of the process of shaping French culture, especially flute performance. The specifics of the French flute culture in the late nineteenth and early twentieth centuries are considered, and the personalities of outstanding flutists who laid the foundation of the French tradition and spread its influence in other countries are identified.

The third chapter describes the peculiarities of the process of formation of the US flute school under the influence of the French tradition, which appeared in

the country thanks to J. Barrère. The layering of elements of two cultures: French and American is traced. The chain of key figures who became the main participants in the development of flute performance in the United States is determined.

The fourth chapter presents the history of Ukrainian flute performance of the twentieth century in the context of the national and cultural tradition, considers the essence of the concept of "performance school" from the point of view of some Ukrainian scholars, and identifies the main regions of active development of flute performance in Ukraine during this period.

The genre of "poems" is considered as the least popular genre of the flute repertoire. A detailed analysis of the three "Poems" is carried out by studying the musical text, the most popular modern performing interpretations, and researching their formative, content, and structural components. The peculiarities of the style and musical language of each of the composers are revealed in each of the works.

The conclusions summarize the general trends in the development of twentieth-century flute performance in these countries, despite the obstacles in historical and political life that have arisen in the course of history. It is noted that the flute culture, thanks to progressive musicians whose achievements have shaped the cultural heritage for future generations, developed in the performance, pedagogical, methodological, and compositional spheres. The article reveals the large-scale influence of the French tradition on the development of the US flute school and other national schools, and traces the transition from individualization of the foundations of the national tradition of each country to the formation of a global international flute school.

The appendices of this work contain tables.

Keywords: flute, flute culture, French tradition, American flute school, Ukrainian culture, performance.

Список опублікованих праць за темою роботи

1. Яковенко М.І. Наслідування традицій французького флейтового виконавства у педагогічних настановах видатних американських флейтистів ХХ ст. В. Кінкейда та Ю. Бейкера. *Музикознавча думка Дніпропетровщини* : зб. наук. статей. Дніпро: ГРАНІ, 2021. Вип. 23. С. 195-207.
2. Яковенко М.І. Жанр поеми у флейтовому репертуарі (на прикладі творів Ч. Гриффіса та Ж. Колодуб). *Часопис Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського*, №3-4 (56-57), 2022. С.183-196.

Інформація про апробацію результатів дослідження

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту обговорено на засіданнях кафедри дерев'яних духових інструментів. Матеріали дослідження викладено в доповідях на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях:

1. Яковенко М.І. Феномен музичної комунікації на прикладі II ч. Сонати для флейти і ф-но Ф. Пуленка: доповідь. *«Музичний твір як мистецько-комунікативний феномен»*: програма XVI Міжвузівської студентсько-аспірантської науково-практичної конференції / Дніпропетровська акад. муз. ім. М. Глінки (17-18 жовтня 2022 року), Дніпро, 2022.
2. Яковенко М.І. В. Кінкейд, Дж. Бейкер та їх педагогічні впливи на формування майстерності флейтового виконавства США: доповідь. *Мистецтво та наука в сучасному глобалізованому просторі*: програма IV Міжнародної наукової конференції / Харківський нац.унів.мистецтв ім. І.П. Котляревського (20-21 травня 2023 року), Харків, 2023.
3. Яковенко М.І. Поеми для флейти і фортепіано Ч. Гриффіса та Ж. Колодуб: змістові та формотворчі відмінності: доповідь. *Ціннісні виміри культурно-мистецької діяльності Мирослава Скорика*: програма Міжнародної конференції / Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського (1-2 червня 2023 року), Київ, 2023.

4. Яковенко М.І. Педагогіка В. Кінкейда і Дж. Бейкера в контексті розвитку виконавської майстерності флейтистів США: доповідь. *Гуманістичні цінності людства в реаліях сучасного світу*: програма Міжнародної науково-освітньої конференції / Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського (8 червня 2023 року), Київ, 2023.